

ČESKOSKALICKÝ Z · P · R · A · V · O · D · A · J

2 0 1 2

Mimořádné vydání

www.CeskaSkalice.cz

2 0 1 2

ROK BOŽENY NĚMCOVÉ

ZDARMA

Rok Boženy Němcové

Letos uplynulo již 150 let od úmrtí Boženy Němcové. Její jméno je trvale spjato s naším městem. Spisovatelka, dívčím jménem Barbora Panklová, zde prožila své dětství a mládí. Zdejší prostředí formulovalo její osobnost, vztah k lidem i kraji. Barunka žila v Ratibořicích a do České Skalice chodila do školy. 12. září 1837 měla v maloskalickém kostele Nanebevzetí Panny Marie svatbu s Josefem Němcem a následující den tančila krásná mladá žena na Jiřinkovém bále. Skončila tak nejkrásnější část jejího života.

Němcová pak prožila těžký a strastiplný život. Putovala s manželem po Čechách, navštívila i Slovensko a Uhry. Měla čtyři děti a starostí víc než dost. Němec byl velký vlastenec a za svoje postoje byl často překládán. S manželkou si ale nerozuměl – konflikty byly na denním pořádku. Němcová stále častěji vzpomínala na své Ratibořice, sbírala pohádky, náměty od lidí, které při svém putování potkávala. Tak vzniklo i její nejznámější dílo, které proslavilo naše město a jeho okolí – Babička. Ve dvaadvaceti letech svého života česká spisovatelka Božena Němcová zemřela dne 21. ledna 1862 v Praze.

Babička, pohádky i její odkaz jsou stále živé. Z dnešního pohledu je Němcová stále populární. Nedávno se umístila na předním místě při výběru nejzná-

mější osobnosti naší historie i současnosti a její nejznámější dílo Babička bylo vyhodnoceno jako jedna z nejmilejších knih.

I my v České Skalici si její život a dílo

připomínáme. Máme zde muzeum Boženy Němcové, Barunčinu školu, v nedalekých Ratibořicích – Babiččině údolí – Staré bělidlo, mlýn, zámek a řadu dalších památek. Pravidelně se zde konají i různé programy.

Rok 2012 byl Radou města Česká Skalice vyhlášen Rokem Boženy Němcové. Stopadesáté výročí jejího úmrtí je důvodem, proč se v průběhu celého roku 2012 uskuteční mnoho akcí. Do jejich pořádání se vedle města zapojí celá řada spolků a organizací. Srdečně vás zveme k účasti na oslavách Roku Boženy Němcové.

*To moje radost, když najdu
člověka, s kterým mohu
upřímně mluvit, a když i zase
on o mně též tak smejší.*

Zlatá slova Boženy Němcové

Úryvek z Babičky

Babička dívala se ráda přes protějščí Zličskou stráž přes vesnice, obory, háje, rybníky a lesy k Novému Městu, k Opočnu až k Dobrušce, kde bydlel její syn, a za Dobrušku, mezi hory, kde byla malá vesnička a v ní tolik jí milých duší. A když zraky obrátila k východu, tu ležel před ní krásný polověnc Krkonošských hor, od dlouhého hřbetu Hejšoviny až k vrcholu do oblak čnějící Sněžky, pokryté sněhem. Babička ukazujíc přes Hejšovinu, říkala dětem: „Tam znám každou stezku, tam v těch horách leží Kladsko, kde se vaše matka narodila, tam jsou Vambeřice a Varta, tam v těch krajinách strávila jsem několik šťastných let.

Božena Němcová

Před sto padesáti lety – 21. ledna 1862 – zemřela Božena Němcová. Městečko Česká Skalice (tuto zdrobnělínu užívá Němcová v Babičce) přijalo spisovatelku za vlastní, byť se zde nenarodila, a produktivní část života prožila mimo něj.

Na druhé straně obecně platí, že dětství v nás nechává otisk, který si nese s sebou po celý zbytek života. Pohlédneme-li na Barboru Panklovou očima současníků, můžeme odhadovat, že v životem kypících Ratibořicích prožila hezké dětství, v němž dokázala vstřebat bezpochyby silné německé vlivy, a to nejen díky tatínkovi či správci Hochovi, v jehož chvalkovickém statku se pročetla k dospělosti, ale i kvůli styku s chudým českým prostředím, v němž našla díky svému mimořádnému pozorovacímu talentu dostatek inspirace pro svou ranou tvorbu. Později jistě ráda vzpomněla i na svou českou babičku, Marii Magdalenu Čudovou (Novotnou), která se – byť jen krátce – míhla jejím životem.

Barbora nechodila jako většina ratibořických dětí do blízké žernovské školy, nýbrž do České Skalice, kde našla i kamarádku Helenu, pocházející ze sousední Malé Skalice. Českoskalická škola i maloskalická hospoda, kterou vystavěl Helenčin otec Josef Steidler, se proto zcela přirozeně před 50 lety stávají sídlem památníku, který se o její umělecký a lidský odkaz stará dodnes.

Barbořiní rodiče jistě měli na zřeteli jen dobro své dcery, když ji v roce 1837 v Malé Skalici provdali za čestného úředníka Josefa Němce. On to byl, kdo ji přivedl do obrozenecké společnosti a kdo relativně trpělivě snášel její umělecké a lidské zrání. Kvůli jeho služebním povinnostem pak Barbora Němcová, ozdobená korunou, královny jiřinkového bálu odchází nastálo z ratibořického údolí a postupně objevuje dosud neznámý svět českého seburčení.

Není překvapením, že se brzy díky své zvědavosti a společenské obratnosti

stává středem pozornosti polenské, nymburské či později hlavně pražské společnosti.

Doba tomu chtěla, aby se do literární činného obrozeneckého kvasu zapojily i ženy. A pro tento požadavek je mladá, atraktivní a zvědavá žena vhodnou osobou. Podporována svým okolím – neboť z České Skalice nebyla vybavena dostatečným vzděláním – pouští se odvážně do tvorby. Nejprve drobné, inspirované i regionální slovesností, později rozsáhlejší. Mezi ně můžeme zařadit jeden z prvních povídkových pokusů, Babičku, kam vkládá původně možná malou vzpomínku na kraj svého mládí společně s národopisným konstruktem, který nosí ve svém zápisníku snad od počátku padesátých let. Vzniká tak na svou dobu ve společenském kontextu mimořádné dílo, které zprvu bez velkých ambicí se stává jednou z nejznámějších českých knih, a to i přesto, že popisuje svět naivně idylicky, jako obrázek doby, která se již nikdy nevrátí.

I další díla Němcové jsou pak prodchnuta upřímnou filosofií lásky k člověku, nezištné pomoci druhým a upřímného zájmu o přírodu. Bohužel sama spisovatelka takovou pomoc od druhých musela využívat stále častěji, a to nejen proto, že ji trápila vyčerpávající nemoc, ale také proto, že se její politiky aktivní manžel stal obětí úřední diskriminace. Úděl rodiny začal být natolik obtížný, že ji to postupně rozložilo...

Ačkoli Němcová sama sepsala a k obrazu své životní filosofie upravila desítky pohádek, její život a předčasný odchod pohádkový nebyl. Nemoc ji udusila v nejproduktivnějším věku, po čtyřicítce. Neudusila však její příběhy, z nichž některé jsou čteny dodnes.

Obraz Boženy Němcové od Josefa V. Hellicha

Bylo to v roce 1845. V salónu oblíbeného pražského lékaře Václava Staňka se konala malá slavnost. Pražská společnost se přišla podívat na obraz překrásné ženy oděné ve vzácný šat, zdobený jemnými krajkami. Drahocenné náušnice, prsten, náhrdelník. Portrét Boženy Němcové od Josefa Vojtěcha Hellicha.

Spisovatelka nebyla s obrazem spokojena a postěžovala si v dopise: „Obraz u Staňků co je, ač dobře trefena jsem, přece není obraz mé nynější podoby – a pak ani kroj, ani postavení moje, jak v obličejí mám, se neshoduje – to bylo gusto Staňkovo“.

O vzhledu Boženy Němcové v mládí píše Sofie Podlipská: „Její krása se rozvila. Černé lesklé vlasy s modravým odstínem, čelo vysoké a široké, obočí temné a černé, srůstající černavým stínem nad očima kouzelnýma. Byly to oči krásně zelenavé, jako podhorské jezero, s výrazem bolestně démonickým, nos rovný a zcela přiměřený“. Tolik návštěvnice salónu lékaře Václava Staňka.

Němcová dvakrát tančila na Jiřinkovém bále

V 11 hodin dne 12. září 1837 byla ratejna v ratibořickém panském dvorci plná zvědavců a na nádvoří čekaly čtyři kočáry se zdobenými kočími. Do kočáru usedla s otcem bledá, krásná nevěsta v bleděmodrých šatech, zahalená bílým závojem. Spolu s hosty, družičkami a ženichem dojeli do kostela v Malé Skalici. Tam se Barunka Panklová provdala za Josefa Němce.

Po svatbě sešli se u Bílého lva (dnes Muzeum B. Němcové) k hostině s místním děkanem Palečkem a kaplanem Vitem, který před 17 lety oddával její rodiče.

U Bílého lva se konala jiřinková slavnost, k níž páter Hurdálek pozval pěstitele jiřin. V sále, zářícím věnci a kyticemi z pestrých květů, tančila Němcová vášnivě po celou noc, zapomínajíc v náručí tanečníků na svět.

Podruhé se Božena Němcová zúčastnila „jiřinkového plesu“ v roce 1844, kdy byla na návštěvě u rodičů v Ratibořicích spolu se syny Hynkem a Karlem. Zde ji tehdy navštívil přítel a lékař Dr. Jan Čejka. V jeho doprovodu se zúčastnila

Když vzdálení jsme od našich milých, když touha po nich celé bytosti naší se zmocní tak, že bychom hotovi byli za každý pohled do tváří jejich rok svého živobytí dát, ach pak teprve cítíme tu dobrotu, moci se alespoň v písmě vyslovit. Jaká by to muka byly, nevědět ničeho o nich, nemoci jim sdělit myšlenky své!
Zlatá slova Boženy Němcové

10. září „jiřinkového plesu ve Skaličce“, kde se opět stala královnou plesu pro svou „zázračnou krásu“.

„Farář Hurdálek, tvůrce jiřinkových slavností, ukončil obřad výběru nejlepších jiřinky vlasteneckou řečí a pak rozvířil se tanec, trvající ve vášnivém víru až do rána. Němcová přenesla se přes 7 let těžkého

života a cítila se znovu dívkou – neloučila se však se svými sny, oddávala se plně čarovnému rozjaření blahé chvíle. Maloměstská společnost přihlížela velmi zdrženlivě tomuto opojení vdané paní – ozvěna té maloměstské nálady doznívala ještě po letech ve skalické společnosti“.

V. Tille – Božena Němcová (Praha, 1914)

Filmová Barunka – Nataša Tánská – vzpomíná

„Krátká filmová kariéra mě potkala úplnou náhodou. Narodila jsem se v Praze do rodiny ruských emigrantů a pár let jsme tam žili, ale pak dostal tatínek, stavební inženýr, zakázku dělat silnici ze Zlína do Otrokovic“.

„Ve Zlíně se tehdy roku 1940 konal první ročník festivalu Filmové žně. Město bylo plné filmařů a herců, to jsem si moc užívala. Jedno dne mě na koupališti oslovil nějaký starší pán. Byl to ředitel Lucerna filmu pan Brož. Prý jestli bych mu nezkusila předvést domovnici, která je našťvaná, že jí někdo pošlapal čerstvě vytřené schody“.

„Tak jsem si dala ruce v bok a seřvala ho na tři doby. Líbilo se mu to a řekl mi, abych mu přinesla svou fotografii. Přišla jsem domů a oznámila rodičům, že budu filmová hvězda. Jenže naši mě nadšení nesdíleli, a tak jsem fotku nesla režisérovi do hotelu tajně. Tatínek prohlásil, že herečkou budu jen přes jeho mrtvolu. Aby filmování zhatil, nadikto-

val filmařům podmínky, o nichž byl přesvědčen, že na ně nepřistoupí. Honorář deset tisíc korun pro mě, nějakou výplatu i pro maminku coby můj dozor, ubytování v nóbl hotelu. A představte si, oni to všechno odsouhlasili. Přitom deset tisíc bylo na tehdejší dobu hrozně moc peněz. Mimochodem – stejnou gáží měla Terezie Brzková, která hrála babičku. A to už byla v té době nějaká herečka“.

„Zkoušky jsem dělala na Barrandově 2. a 3. srpna 1940, kam mě přivezla maminka. Na konci srpna jsem se pak dozvěděla kladný výsledek“.

Všichni se rozplývali nad Natašiny výkonem a okamžitě souhlasili se všemi podmínkami, tj. 10 000 korun a diety 120 korun kromě ubytování. Řekli, že příští týden začne filmování v České Skalici a potom na Barrandově a protáhne se to asi na měsíc.

Psal se rok 1940, temné protektorátní období, moc těžká doba. Všichni si byli vědomi, že ten film má nějak promluvit k národu. Natáčelo se v Ratibořicích, interiéry pak v Praze.

K námětu filmu patřilo vyzvednout v ovzduší Protektorátu bez nadsázky ono čisté a niterné češství, jež Božena Němcová tak skvěle vyjádřila ve své postavě babičky. Jde o národní film, plný

všelidské lásky a hlavně lásky k vlasti. V závěrečné scéně Barunka klečí u babičky a povídají si.

Babička: „Slyšíš, jak lípa zpívá. To hlas naší země. Nezapomeň nikdy na zem, ze které jsi vyšla... je to matka nás všech. Nezapomeň nikdy, co ti babička říkávala... pamatuj, že jsi krev mé krve“.

Barunka se zanícenýma očima hledí na babičku a odpovídá: „Já nikdy nezapomenu, babičko!“

„Po Babičce jsem natočila ještě pět dalších filmů, hrála jsem s Rudolfem Hrušínským nebo Karlem Högerem, ale byla jsem příliš mladá na to, abych se s nimi nějak víc spřátelila. Pak jsem vážně onemocněla a musela s herectvím přestat“.

Mladé herečky posléze lékaři nekompromisně nakázali, že nesmí vykonávat žádnou fyzickou námahu a tudíž žádné herectví. Studovala proto dramaturgii v Bratislavě. Napsala několik povídek a divadelních her. Psala také povídky pro děti. Stala se členkou Slovenského svazu spisovatelů.

Po roce 1968 se přestěhovala do Prahy, pracovala i nepracovala v rozhlasu a televizi, ale bylo to pro ni pouhé kličkování.

Po listopadu 1989 zaznamenal její život zásadní změnu. Druhý manžel Jan Válek, se kterým žije více jak 35 let, se stal konzulem v Londýně. V současné době žije v Praze.

Vzpomínky paní Jiráskové

Paní Jirásková bydlela v prádelně na Starém bělidle, kde pracovala. Její vzpomínky na natáčení Babičky režiséra Čápa v roce 1940 zaznamenal spisovatel Miroslav Ivanov ve své knize Zahrada života paní Betty.

„Kolik dnů se tu celkem filmovalo, to už nevím. Naše německý panstvo s tím souhlasilo, byli docela rádi, že v Ratibořicích v jejich podzámčí vyrůstala slavná spisovatelka. A tak vycházel kníže Šamburk s filmaři celkem dobře, dal jim dokonce dva duby. Nejdřív ten první, byl to starý, mohutný kmen, potřebovali ho k natočení scény s Viktorou, jak je bouře a strom se kácí... Nařízli ho, všechno pečlivě připravili, dub padá, režisér křičí – a kamery nebyly zapnutý. Neumíte si představit, pan Čáp sem přiběhl celej rozčilený, třásl se, konejšila jsem ho, uvařila kafe, povídám, kvůli jednomu stromu nemusí bejt přece tak zle. Napište to našemu knížeti, ale pravdivě, a já až v poledne pojedu na kole na zámek, vezmu ten papír s sebou... Že jako prosíte o další dub. Co mu zbývalo, udělal to, psaníčko jsem odevzdala a ještě to odpoledne se tady objevil kníže a dal jim nejdřív kázání a pak další dub, mohli si vybrat který. Říkal o sobě: jsem říšský Němec a český sedlák. A toho čalouníka, jako Hitlera, rád neměl. V pětačtyřicátém šel s rodinou na odsun a zámek se stal státní, to už je světa běh, pomyslela jsem si“.

Jednou budou děti mít přece po mně památku, protože ty pohádky ještě někdy vyjdou, to se vždy čísti bude, dokud na světě děti budou... Potom i ostatní, co jsem napsala, nepodléhá času, poněvadž je to opis národních mravů a života, který se vždy študovat bude a zajímat, a snad v pozdějších dobách více než nyní. Až civilizace mnoho a vše setře, pak se budou ohlížet po knížkách, kde by prameny našli k studiu národopisu; – a pak snad mnohý bude Boženu citovat.

Zlatá slova Boženy Němcové

Božena Němcové vstoupila na nebe

Astronomové v 19. století přišli na to, že v „mezeře“ mezi Marsem a Jupiterem se nacházejí kosmická tělesa o různé velikosti. Tuto „kosmickou drť“ o rozměrech několika kilometrů nazýváme planetkami.

Ing. Zdenka Vávrová z observatoře na Kleti využila svého práva a po svém objevu v roce 1979 pokřtila planetku č. 3628 jménem Boženy Němcové.

„Své planetky“ mají také další spisovatelé, Petr Bezruč, Karel Havlíček Borovský, Karel Čapek, Jaroslav Hašek, Bohumil Hrabal, Karel Hynek Mácha, Jan Neruda a Antonín Sova.

V letech 1990 – 92 snímkovala povrch planety Venuše americká kosmická son-

da Magellan. Z těchto radarových snímků se podařilo sestavit úplnou mapu povrchu této planety, kde bylo zjištěno množství kráterů. Rozhodnutí Mezinárodní astronomické unie určilo, že krátery na Venuši budou dostávat ženská jména. Jeden z kráterů se jmenuje B. Němcová. Spisovatelka se na nebe dostala celkem dvakrát, nebo třikrát...?

Pětistovka s portrétem Boženy Němcové

Na bankovce, která má hodnotu 500 Kč, je v pravé části lící strany portrét spisovatelky Boženy Němcové. Dále jsou na obou stranách nezbytné texty a ochranné prvky. Na rubu bankovky je hlavním motivem portrét dívky symbolicky znázorňující ženské postavy z pohádek a povídek Němcové.

Autorem výtvarného návrhu je akademický malíř a grafik Oldřich Kulháněk. Ryteckou práci provedl Václav Fajt. Ceninu vytiskla tiskárna Thomas De La Rue Company limited se sídlem v Londýně. Držitelem reprodukčních práv je Česká národní banka.

Dopis Boženy Němcové sestře Adéle, 21.11.1856

A víš, který to byl milý obraz, co mě stále oblužoval jako sladkým kouzlem, co jsem po něm stále toužila jako po ztraceném ráji, víš, co to bylo?

Mé krásné mládí, sladká samota, v které jsem žila, prosté vychování, jehož se mi dostalo, zkrátka ideální dívčí život, ta čistá, krásná poesie, ráj našeho života – to bylo to!

Nikdo z vás nevidí milé Ratibořice v takové krásě jako já!

Vy vidíte v nich jen prózaickou skutečnost, mně zůstaly rájem!

Každý kámen, každou květinu ještě vidím, jak to bylo, dokud jsem byla děvčátkem, děvčátkem plným obrazotvornosti.

Společnost Boženy Němcové v roce 2011

SBN je neziskovou organizací, které spojuje úcta k dílu i spisovatelce Boženě Němcové. Snaží se udržovat její památku a s jejími myšlenkami sympatizuje. Aktivitu občanského sdružení dokumentuje zpráva o činnosti za rok 2011, kterou vypracovala předsedkyně Společnosti Boženy Němcové Libuše Matějková:

Do nového roku nám popřáli spisovatelka Marie Kubátová, herečka Anna Hegerlíková, režisérka Olga Sommerová, předsedkyně Klubu amerických dam Milena Secká, členky SBN z Prahy, spisovatelka a básnička Věra Ludíková, Hana Beranová, Jiřina Vůjtěchová i praprapravnučka spisovatelky Irena Petrovičová, za zdejší městský úřad Josef Daňša.

Na únorovém setkání u pomníku Boženy Němcové na Husově náměstí přišli zástupci města, ZŠ, MŠ, Textilního muzea, SVC Bájo, děti a členové společnosti. Při pietní vzpomínce jsme si připomněli 110. výročí maloskalického rodáka, sochaře Josefa Škody, který uctíval spisovatelku ve svých dílech. V Báju následovala beseda s panem učitelem Františkem Pilzem, který s obdivuhodnou vitalitou a pamětí vyprávěl o zániku Kladského hrabství, které náleželo do zemí Koruny české.

V březnu SBN podala žádosti o granty pro Jiřinkový koncert a 9. ročník žalovské literární soutěže "Zlatá slova".

Dále SBN připravila přehlídku dětských literárních prací Zlatá slova. Všichni, kteří se zúčastnili soutěže, dostali propisovací tužky a drobné sladkosti. Ve spolupráci s SVC Bájo Martina Horká vytiskla krásnou sbírku oceněných prací, kterou také žáci dostali.

V březnu probíhala korespondence mezi členem SBN a slovinským grafikem Jože Žlausem ohledně výstavy jeho grafických listů a obrazů spisovatelky k jejímu 150. výročí úmrtí v roce 2012.

V červnu se uskutečnila výstava pěkných fotografií členky SBN Naděždy Chobotské v galerii Fortna.

9. června se 31 členů SBN vydalo na poznávací zájezd za historií města Pardubice. Dopoledne navštívili Východočeské divadlo, kde shlédli veselohru Pomsta á la Netopýr. Odpoledne prošli historickou částí Perštejnského náměstí k zámku. V nově opraveném zámku prošli expozicemi skla, mincí, zbraní, hraček, pohlednic i moderně vybavenou přírodopisnou výstavu.

Pro velkou spokojenost účastníků se uskutečnily ještě dvě další návštěvy (21. září a 22. listopadu) města na soutoku Labe a Chrudimky. Účastníci si prohlédli pěknou radnici, na které byli mile přivítáni L. Břzovou. Také navštívili pietní místo pardubický zámek, kde za 2. světové války byli popraveni také odbojáři z Náchodska. V divadle pak viděli hry Višňový sad a Čachtickou paní. Všechna divadelní představení byla velice výpravná a dobře provedená. Herci odváděli pěkné výkony. Budova divadla je hezky opravená a našim členům se v ní líbilo.

24. září SBN ukončila letošní Jiřinkové slavnosti koncertem. Vystoupila v něm zpěvačka Magdaléna Malá za doprovodu klavíru. Před hudebním vystoupením přečetla Eliška Kratěnová – žákyně 9. třídy svoji soutěžní, zajímavou práci – úvahu nazvala „Svět“. Spokojených diváků přišlo hodně a koncert se i přes všechny problémy vydařil.

Folklorní soubor Barunka

Dětský folklorní soubor Barunka byl založen v září roku 1991 při Domu dětí a mládeže (dnes Středisko volného času) Bájo v České Skalici. Zakládaly ho Hana Vavřínová – ředitelka Bája a Martina Pavlasová – vedoucí souboru a choreografka.

Soubor Barunka nese dívčí jméno spisovatelky Boženy Němcové, která prožila dětství v nedalekém malebném ratibořickém údolí a chodila do školy v České Skalici. Právě v díle této spisovatelky, zvláště v knize Babička, jsou nejkrásněji popsány zvyky kraje kolem řeky Úpy, a proto je tato kniha často inspirací pro práci souboru.

Členové souboru neznají však obvyče jen z literatury nebo z provedení na jevišti. Děti dobře vědí, jaké to je, když jim mrznou ruce při koledě na Tři krále, ale také jak lépe chutná vykoledovaná čokoláda než ta kupovaná. Při masopustních oslavách s otevřenou pusou sledují povykující maškary v čele s Pronobusem a pak si pochutnají na tradičních koblížkách. Jaro vítají lítečkem, stroměčkem ozdobeným vejdučky a pentlíčkami, stejně tak, jak to činila děvčata před dvěma sty lety. Na Smrtinou neděli strojí Zimu – Mařenu, aby ji potom za zpěvu odstrojily a za velikého jásotu utopily. Při akci „Barunčina škola aneb Když chodila Božena Němcová do školy“, která se koná ve staré škole každým rokem v době školních výletů, si děti vyzkoušejí psaní na dřevěné tabulky i klečení v koutě jako trest

od pana učitele za zlobení. Koncem každého roku probíhají adventní koncerty v našem i jiných městech, kde děti překrásnou „Hrou na jesličky“ s hudbou a zpěvem oživují tradiční betlém a jejich čekání na Ježíška se tím stává daleko opravdovější.

Ve své dvacetileté historii prošly souborem desítky dětí, které si odnášejí do života nezapomenutelné zážitky nejen z pravidelných tréninků, ale i z letních táborových soustředění, z mnoha veřejných vystoupení i z účasti na folklorních festivalech v Čechách, na Moravě i v cizině – v Chorvatsku, v Itálii, na Slovensku a v Polsku.

Občanské sdružení Barunka vzniklo v roce 2006 jako pokračování práce s dětským folklorním souborem. U zrodu myšlenky stáli manželé Pavel a Renata Řídkých. Dospělí pracující v muzice souboru z podnětu vedoucí taneční složky Martiny Pavlasové k sobě přibrali rodiče dětí a přátele při konání „Folklorního jířinkového bálu“ v září 2009. Secvičili dobovou obrozeneckou čtverylku, kterou u této příležitosti tančilo a zpívalo 32 tanečnic a tanečníků – čtyři kolony. Byl to nezapomenutelný zážitek!

Hlavní součástí „dospělé“ Barunky je lidová muzika s primášem Pavlem Řídkým. Lidová muzika doprovází malá „Baruňátka“ po celý rok na všech akcích a vystoupeních. Jejich písně jsou veselé i dojemné, někdy dokážou rozesmát, jindy i rozplakat. Česká písnička v jejich podání vnáší do našich srdcí kus dávné minulosti a tradice. Na mnoha akcích se podílejí nejen jako muzikanti, ale

i jako velmi dobří organizátoři. Při realizaci akcí jim pomáhají rodiče i prarodiče dětí, zejména svou řemeslnou a kuchařskou tvorbou. Ze starých šuplíků babiček vytáhnou ty nejlepší recepty na tradiční pokrmy. S radami našich předků předvádějí staré tradice, jako je zdobení kraslic, perníků, pletení pomlázek, předení, drátování či pečení vrkoče.

Ve Skalici vzpomínali na Boženu Němcovou

V sobotu 21. ledna 2012 uplynulo již 150 let od úmrtí spisovatelky Boženy Němcové. Její jméno je trvale spjato s městem Česká Skalice, kde prožila své mládí a dětství. Rada města Česká Skalice vyhlásila rok 2012 Rokem Boženy Němcové.

V pátek 20. ledna se konal u pomníku spisovatelky na Husově náměstí pietní akt, který zahájila státní hymna v podání Dechové harmonie z Náchoda. Vzápětí přítomné občany přivítala moderátorka Helena Skořepová, která připom-

něla 150. výročí úmrtí nejslavnější české spisovatelky.

Poté, co zástupci vedení města Česká Skalice, Muzea Boženy Němcové a spolků položili věnce a květinové dary k piedestalu, vystoupil Milan Horký s projevem o významu jejího života a díla. Zdařilou vzpomínkovou akcí s hojnou účastí veřejnosti zakončila četba z Babičky v podání Miloslavy Smetanové.

Po ukončení pietního aktu následoval přesun do nedalekého Střediska volného času Bájo. Zde se uskutečnil křest knihy Sedmero pohádek, o jejíž vydání a ilustrace se postarala českoskalická výtvarnice Eva Skořepová. Zájemci si zdařilou publikaci mohli na místě zakoupit a nechat podepsat.

Navštivte Maloskalický muzejní areál

adresa: Česká Skalice, Maloskalická 47

- Muzeum Boženy Němcové – hlavní expozice ve Steidlerově hostinci
- galerie obrazů Julie Winterové Mezerové
- galerie obrazů Josefa Vondráčka
- maloskalická tvrz
- expozice Muzea textilu UPM

Otevírací doba:

květen – červen 8–17 úterý – neděle | červenec – srpen 9–17 pondělí – neděle | září 9–16 úterý – neděle | říjen – duben 8–15 pondělí – pátek (zavřeno od 20. 12. do 5. 1.)

K hrobu Němcové přišla její praprapravnučka

Rok Boženy Němcové pokračoval vzpomínkovým setkáním u hrobu spisovatelky v Praze na Vyšehradě. Odehrál se podle podobného scénáře jako pietní akt u pomníku Němcové na náměstí v České Skalici, který se konal o den dříve. Mezi zhruba 80 návštěvníků slavnosti zavítala také praprapravnučka Boženy Němcové Irena Petrovičová s dcerou.

Pak hosté z České Skalice zavítali do Valdštejnského paláce, sídla Senátu Parlamentu České republiky, kde Americký klub dam uspořádal seminář s názvem Božena Němcová dnes. Záštitu nad programem převzal senátor a etnolog Jaromír Jermář. V programu vystoupili například Milena Secká, členka

Společnosti Boženy Němcové a předsedkyně Amerického klubu dam, básnířka a spisovatelka Věra Ludíková, nebo kurátor oddělení starších českých dějin Národního muzea Lubomír Sršeň.

Českou Skalici v Senátu reprezentovali ředitel Muzea Boženy Němcové Milan Horký a předsedkyně Společnosti Boženy Němcové Libuše Matějková. Horký promluvil o připravované kompletní obnově expozice muzea a Matějková představila činnost českoskalické Společnosti Boženy Němcové.

Program ve Valdštejnském paláci zpestřilo temperamentní vystoupení folklorního souboru Limbora, který je složený ze Slováků žijících v Praze. Velmi pěkné vstupy obecenstvo ocenilo vřelým potleskem.

Barunka utopila paní Zimu

Na smrtnou neděli (25.3.2012) dopoledne děvčata z folklorního souboru Barunka z České Skalice obcházela s litem obyvatele města s přáním hezkého jara a s koledou. Odpoledne vyrazil z Husova náměstí průvod v čele s Mořenou. Průvod doprovázený lidovou muzikou Barunky prošel ulicí Boženy Němcové až dolů k řece Úpě pod maloskalickou tvrzí, kde byla Mořena – Zima odstrojena a utopena. Nám známé prameny ale praví, že svlečená Zima uvízla na jezu u náhonu o pár desítek metrů dál po proudu. Bohužel však neuvádí, zda se ještě zimní počasí udrží, nebo už definitivně vyhraje bohyň jara Vesna.

Navštivte roubený areál Barunčiny školy

adresa: Česká Skalice, Boženy Němcové 9

květen – červen 8–17 úterý – neděle | červenec – srpen 9–17 pondělí – neděle
září 9–16 úterý – neděle | říjen – duben zavřeno

Vybíráme z programu Roku Boženy Němcové

KVĚTEN 2012

25. května 2012 | 18 hodin

VZPOMÍNÁNÍ HEREČKY KVĚTY FIALOVÉ NEJEN NA NATÁČENÍ BABIČKY ANTONÍNA MOSKALYKA V Jiřinkovém sále Muzea B. Němcové

V rámci hlavního programu k 150. výročí úmrtí Boženy Němcové připravuje Město Česká Skalice večer s herečkami Květou Fialovou a Naďou Konvalinkovou, které doplní písničkář Pavel Půta.

Sobota 26. května 2012

HLAVNÍ OSLAVY 150. VÝROČÍ ÚMRTÍ SPISOVATELKY

9.30 hodin

- proměnný koncert v Jiřinkovém parku před Muzeem Boženy Němcové

10.30 hodin

- slavnostní setkání zastupitelstva města v Jiřinkovém sále Muzea B. Němcové

12.00 hodin

- vystoupení folklorního souboru Barunka v Maloskalické tvrzi

Slavnostní setkání zastupitelstva a vystoupení Barunky na tvrzi je kvůli omezené kapacitě určeno pouze pro zvané

Sobota 26. května 2012 | 14.30 hodin

- Pocta Boženě Němcové

Vystoupení Dechové harmonie z Náchoda, folklorního souboru Barunka a koreografie postav v historických kostýmech v ratibořickém zámeckém parku. Vstup zdarma.

ČERVEN 2012

7. června 2012 – 10. června 2012

ZA BABIČKOU BOŽENY NĚMCOVÉ DO RATIBOŘIC

V novém programu Vás postavy, důvěrně známé z knihy Babička spisovatelky Boženy Němcové, přivítají v místech, ve kterých se děj literárního díla odehrává. V zámku narazíte na namyšleného komorníka Leopolda, pozdravíte vznešenou paní kněžnu a její milou schovanku komtesu Hortenzii. Ve mlýně Vás budou vyhlížet veselý pan otec mlynář s panímámou mlynářkou a houfem ratibořických dětí s jejich hrami, zpěvy a říkadly. Na Starém bělidle Vás potěší setkání s laskavou babičkou a jejími vnoučaty.

8. června 2012 – 9. června 2012

FILATELISTICKÁ OLYMPIÁDA MLÁDEŽ

V areálu Autokempu Rozkoš

Soutěž mladých sběratelů poštovních známek organizuje Klub filatelistů z České Skalice.

5. – 8. června 2012

BARUŇČINA ŠKOLA, ANEB KDYŽ CHODILA BOŽENA NĚMCOVÁ DO ŠKOLY

V areálu Baruňčiny školy

Stylizované školní vyučování, včetně hodiny zpěvu, češtiny, ale i dětských letních her, tanců a písniček předvádějí v areálu Baruňčiny školy děti z folklorního souboru Barunka SVČ Bájo.

Sobota 9. června 2012

DÁLKOVÝ POCHOD BARUNKA

Klub českých turistů Česká Skalice ve spolupráci s TJ SOKOL Česká Skalice pořádá 22. ročník dálkového pochodu s cyklotrasami krajem spisovatelky Boženy Němcové.

Středa 20. června 2012 | 10 hodin Z POHÁDKY DO POHÁDKY

V Jiřínkovém sále Muzea B. Němcové

Program, který je určen pro děti ze škol a žáky 1. stupně ZŠ, pořádá místní základní škola.

24. června 2012 – 12. srpna 2012

TY DĚTI MNĚ NEJVĚTŠÍ STAROST DĚLAJÍ

Výstava v Muzeu Boženy Němcové

Výstava ke 150. výročí úmrtí Boženy Němcové. Osudy potomků manželů Němcových ve fotografii. Vernisáž se uskuteční 24. června 2012 v 10 hodin v Jiřínkovém sále Spolupořadatelé: Památník národního písemnictví v Praze, Muzeum Šechtl & Voseček v Táboře, Muzeum textilu UPM v České Skalici.

ČERVENEC A SRPEN 2012

2. července – 19. srpna 2012

ZAŠITÉ VZPOMÍNKY ANEB PATCH- WORK INSPIROVANÝ DOBOU A KRAJEM BOŽENY NĚMCOVÉ

Ve výstavní síni Na chodbě v maloskalickém muzejním areálu

Výstava věnovaná motivům 19. století

27. srpna 2012 – 30. září 2012

UMĚLECKÉ VAZBY KNIHY BABIČKA

Výstava v Muzeu Boženy Němcové

ZÁŘÍ 2012

JIŘINKOVÉ SLAVNOSTI V ROCE BOŽENY NĚMCOVÉ

Sobota 1. září 2012 | 18 hodin

VARHANNÍ KONCERT

**V kostele Církve československé
husitské ve Sportovní ulici**

Pořádá Společnost Boženy Němcové.

7. – 9. září | 9 – 17 hodin

TRADIČNÍ VÝSTAVA JIŘINEK v Muzeu Boženy Němcové

Výsadbu a řezané květy vystavují členové jiřinkářské společnosti Dagla z východních Čech, Exnarovo zahradnictví z Velkého Třebešova a Langrovo zahradnictví z Rájce-Jestřebí. Objednávkový prodej hlíz. Občerstvení v muzejní kavárně.

Doprovodný kulturní program:

Pátek 7. září 2012 (čas bude upřesněn)

Komorní koncert: A. Dvořák a přátelé
V Jiřínkovém sále vystoupí Československé komorní duo.

8. září a 9. září | 10 – 16 hodin
**Výtvarné dílny: Aranžování jiřinek
a Malování na hedvábí**

Sobota 8. září | 14 – 16 hodin

Dei Gratia

Na maloskalické tvrzi zazní hudba hostin, středověkých krčem, městských slavností a hradních nádvoří.

Sobota 8. září (čas bude upřesněn)**Missa absque Nomine**

Ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie se uskuteční barokní mše zapomenutého, ale ve své době nad jiné uznávaného českého skladatele Jiřího Melcelia skladbu nastudoval a v rámci liturgie provede soubor staré hudby La bilancetta a hosté.

**neděle 9. září 2012 | 14 do – hodin
Promenádní koncert**

Na maloskalické tvrzi hraje Big Band Dvorský (v případě nepříznivého počasí v Jiřinkovém sále).

neděle 9. září 2012 | 15.30 hodin**Královna jiřinkových slavností**

Vyhlášení vítězů soutěže s anketou o nejkrásnější jiřinku výstavy.

**Sobota 15. září 2012 | 20 hodin
JIŘINKOVÝ PLES****V prostorách sokolovny**

K tanci a poslechu hraje skupina Geny ze Rtně v Podkrkonoší, diskotéka v malém sále sokolovny. Předtančení provede Spolek panstva na tvrzi Žíželevy, který se zabývá prezentací historických kostýmů, především z období Biedermeier. Vstupenky lze zakoupit v předprodeji v Regionálním informačním centru na třídě T. G. Masaryka v České Skalici od 1. září 2012.

ŘÍJEN 2012**1. října 2012 – 16. listopadu 2012
PŘEDŠKOLNÍ DĚTI MALUJÍ POHÁDKY A PORTRÉT BOŽENY NĚMCOVÉ
V Regionálním informačním centru**

Výstava výtvarných prací, které vytvořily děti ze zdejších mateřských školek.

* Změna programu Roku B. Němcové je vyhrazena. Sledujte www.CeskaSkalice.cz

Šborník Božena Němcová. Život – Dílo – Doba

Muzeum Boženy Němcové připravilo druhé vydání sborníku Božena Němcová: Život – dílo – doba. Kniha je v prodeji přímo v muzeu, popřípadě přijímáme objednávky na e-mailu: sekretariat@muzeumbn.cz nebo na telefonu 491 451 285. Cena 250 Kč. Tato kniha byla při prvním vydání záhy rozprodána a obsahuje odborné statě o Boženě Němcové, jako například novou studii o narození spisovatelky.

Sobota 13. října 2012**Slavnost stromů: VYSAZENÍ
STROMU BOŽENY NĚMCOVÉ****Místo a čas budou upřesněny**

Tradiční akci organizuje Společnost pro záchranu Babiččina údolí ve spolupráci s dalšími občanskými sdruženími.

LISTOPAD 2012**Sobota 6. listopadu 2012 | 14 hodin****KVÍZOVÉ VZPOMÍNKOVÉ ODPOLEDNE VĚNOVANÉ B. NĚMCOVÉ
V penzionu Olga**

Program pro žáky zdejší základní školy připravuje Komise pro obřady a slavnosti při městském úřadě.

**19. listopadu – 31. prosince 2012
LIDOVÉ TRADICE V PODÁNÍ FOLKLORNÍHO SOUBORU BARUNKA
V Regionálním informačním centru**

Prezentace včetně videa a fotografií bude probíhat v "Íčku" i na sociálních sítích na internetu.

Úterý 20. listopadu 2012 | 16 hodin**Výstava a beseda: ROK BOŽENY
NĚMCOVÉ****Ve Vile Čerych**

Souhrnná výstava o průběhu akcí ke 150. výročí úmrtí spisovatelky a Roku Boženy Němcové.

PROSINEC 2012**Středa 5. prosince 2012 | 15 hodin
VYHODNOCENÍ PRÁCE KLUBU
DĚTSKÝCH ČTENÁŘŮ
V městské knihovně**

Navštivte státní zámek Ratibořice

Leden – březen zámek uzavřen – v pracovních dnech lze sjednat prohlídku pro skupinu min. 10 osob

Duben 10:00–15:00 soboty, neděle, svátky – prohlídky se konají v každou celou hodinu v pracovních dnech (mimo pondělí) pouze po předchozím objednání

Květen a červen 10:00–16:00 úterý – neděle

Červenec a srpen 9:00–17:00 pondělí – neděle (v pondělí otevřeno 10:00–16:00 – prohlídky v každou celou hodinu)

Září 10:00–15:00 soboty, neděle, svátky – se prohlídky konají v každou celou hodinu v pracovních dnech (mimo pondělí)

Říjen 10:00–15:00 soboty, neděle, svátky – prohlídky se konají v každou celou hodinu v pracovních dnech (mimo pondělí) pouze po předchozím objednání

V listopadu a prosinci je zámek uzavřen (mimo adventních akcí).

Mlýn a Staré bělidlo

Duben 10:00–15:00 soboty, neděle, svátky, v pracovních dnech (mimo pondělí) pouze po objednání

Květen 10:00–16:00 úterý – neděle

Červen 10:00–17:00 úterý – neděle

Červenec a srpen 9:00–16:00 pondělí 9:00–16:00, úterý – neděle 9:00–17:00

Září 10:00–15:00 soboty, neděle, svátky, v pracovních dnech (mimo pondělí) pouze po objednání

Říjen 10:00–15:00 soboty, neděle, svátky, v pracovních dnech (mimo pondělí) pouze po objednání

V lednu, únoru, březnu, listopadu a prosinci jsou objekty uzavřeny (mimo adventních akcí).

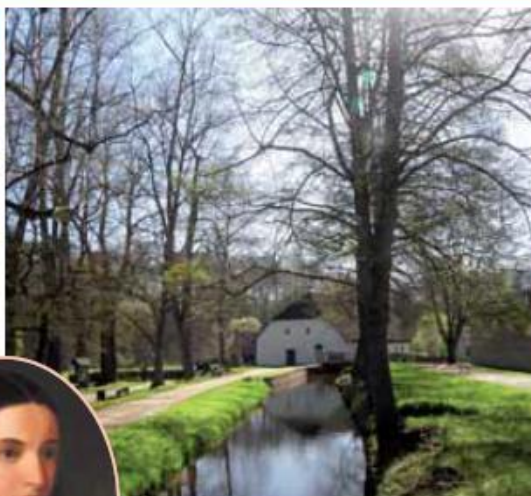

Mimořádné vydání Českoskalického zpravodaje věnované Boženě Němcové nemělo být výčtem suchých fakt, vždyť ani život spisovatelky nebyl suchopárný. Jeho účelem také nebylo přinést nové teorie o jejím původu. Chtěli jsme vám jeho prostřednictvím připomenout významnou osobnost, která prostě k našemu městu neoddělitelně patří a zároveň jí vzdát svůj hold. Texty a fotografie pro mimořádné vydání zpravodaje připravili: Josef Daňsa, Peter Garay, Jan Holý, Milan Horký, Libuše Matějková, Martina Pavlasová, Jiří Samek a Miloslava Smetanová (řazeno abecedně). Další materiály pochází z archivu redakce a Muzea B. Němcové.

Českoskalický zpravodaj – mimořádné vydání – Rok Boženy Němcové – květen 2012.
Vydává: Město Česká Skalice. Tisk: Losenický – polygrafický závod s. r. o., Nové Město nad Metují. Návrh obálky: Atelier Duplex s. r. o., Nové Město nad Metují. Náklad: 2000 výtisků. Registrace: Ministerstvo kultury ČR, MK ČR E11977. Odpovědný redaktor: Jan Holý. Adresa redakce: třída T. G. Masaryka 80, 552 03 Česká Skalice. Tel.: 491 490 035. Fax: 491 490 068. E-mail: kultura-sport@ceskaskalice.cz

Česká:
Skalice

2 0 1 2

ROK BOŽENY NĚMCOVÉ